

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

ἀγοράζουν καὶ χαράσσουν διὰ μολυβδίδος εἰς τὰ φύλλα τῶν σημειωματαρίων τῶν γιγαντιαίας στίβας ἀριθμῶν. Καὶ οἱ καρραγωγεῖς φωνάζουν, ἰδρώνουν, φορτώνονται, τύπτουν τοὺς ἵππους τῶν κ' ἐκσφενδονίζονται εἰς τὰ ὀρεινότερα χωρία τῆς ἐπαρχίας μέχρι τῶν ἐπινείων αὐτῆς. Μόνη τροφή των καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα εἶνε ὁ ξηρὸς ἄρτος καὶ ὁ θρυμματώδης τυρὸς ἢ αἱ ἰσχναὶ ἐλαταὶ τοῦ ταχαρίου των. Μόνος των ὕπνος ὁ διακεκομμένος καὶ ἀνήσυχος, ὃν ὑποκλῆπτουν ἐπὶ τῶν σακκίων, ἐνῶ τὸ κάρρον φέρεται διὰ τῶν πετρῶν καὶ τῶν τριβῶν καὶ μόνη των ἀπόλαυσις ὅταν κόπτουν διὰ τοῦ μαχαίριου γραμμὰς ἐπὶ τοῦ κοντοῦ τοῦ μαστιγίου των.

Καὶ ὁ Βρανᾶς καὶ ὁ Δημήτρης συμμετέσχον τοῦ ἐργώδους ἐκείνου πυρετοῦ. Ἡνωμένοι μὲ πέντε ἄλλους συναδέλφους των εἰργάζοντο ἀκούραστοι ἡμέραν καὶ νύκτα, σπανίως ἐρχόμενοι εἰς τὴν κωμόπολιν. Ἡδύνατό τις νὰ πιστεύσῃ ἐκ τούτου ὅτι ἐν τῇ ζάλῃ καὶ τῷ θορύβῳ τῆς ἐργασίας ὁ Βρανᾶς ἐλησμονεῖ τὸ νέον του πάθος· ἐν τῇ διψῇ τοῦ κέρδους ἀπεκοίμιζε τῆς καρδίας του τὰ αἰσθήματα, ὅπως ὁ Γαλαξειδιώτης ἐκεῖνος τοῦ ἀνεκδότου, ὅστις ἐπὶ τῇ εἰδήσει ὅτι ὁ λησταντάρτης Παπα-Κώστας ἤρχετο νὰ πατήσῃ τὴν πόλιν, ἔφευγεν ἐν τρόμφῳ, φωνῶν πρὸς τὴν μνηστὴν του:—Ἐχε γειά, Χρυσούλα... δὲν εἶν' καιρὸς γι' ἀγάπαις!... Δὲν ἦτο ὁμοῦ τοῦτο ἀληθές. Διὰ τὸν Βρανᾶν παντῶ καὶ πάντοτε ἦτο καιρὸς δι' ἀγάπαις. Ὅσακις ἐπρόκειτο νὰ φράξῃ ὀπὴν τινα τοῦ σακκίου, ἢ τυχὸν κατὰ τὴν φόρτωσιν ἐσχιζετό που τὸ ἐνδυμᾶ του καὶ ἦτο ἀνάγκη νὰ βραφθῇ, ἐνεθυμεῖτο εὐθὺς τὴν πρόθυμον ἐργατικότητα τῆς Βασιλικῆς. Ἐπὶ πῶς θὰ τὸ ἐρραπειν αὐτὴ χαρούμενη, μὲ τὰ μασουρωτὰ δάκτυλά της!... Συνέκρινε πολ- λάκις εἰς τοὺς δρόμους τὰς ἀπαντωμένους νεάνιδας πρὸς αὐτὴν καὶ τὴν εὗρισκε πάντοτε ὑπερέχουσιν. Κ' ἐνίοτε μίσω τοῦ σωροῦ τῶν σάκκων καὶ τοῦ πυκνοῦ συμπλέγματος τῶν ἀκτίων τῶν τροχῶν, ἐνόμιζεν ὅτι διέκρινε μίαν γελαστὴν ξανθόμαλλον μορφήν ἣτις τὸν ἐβλεπε πονηρῶς ὡς νὰ τῷ ἔλεγε: «Ἀγάπα με!.. ἀγάπα με!» Καὶ δὲν ὠργίζετο διὰ τοῦτο καθόλου ὅπως ἄλλοτε ὁ καρραγωγεὺς.

Εἶνε ἀληθές ὅτι πολλάκις ἐν τῇ ἐξελεῖξει αὐτῇ τῶν νέων του σκέψων προέβαλεν αἰφνης ἄλλη σκέψις, ἢ τοῦ παλαιοῦ ἔρωτός του, ἄλλη μορφή, ἢ μορφή τῆς Ἀνθῆς, κ' ἐβάρυνε τὴν καρδίαν του ὅπως ἡ σκιά δράκου σκοτίζει αἴφνης τὴν ὄψιν λίμνης ὅπου ἔπαιξε πρὶν χρυσὸς ἥλιος. Ἀλλ' ὁ νέος ἤθελε νὰ λησμονήσῃ πλέον. Μετὰ ἓνα βαθὺν στεναγμὸν ἐφώνει πρὸς ἑαυτὸν ἀμεριμνῶς δῆθεν:

— Μπά, κουταμάρες!...

*Ἐπὶ αὐτῇ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

Ἡ Γαλλικὴ κυβέρνησις, σκοπεύουσα νὰ προβῇ εἰς ἀναδιοργάνωσιν τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως καὶ συστάσιν Πανεπιστημίων ἐν Γαλλίᾳ, πλὴν τῶν ἄλλων ἐνεργειῶν αὐτῆς ἀνέθηκεν εἰς τινὰς τὴν μελέτην τῆς λειτουργίας τῶν Πανεπιστημίων διαφόρων κρατῶν. Ἐκ τούτων ὁ Pierre de Coubertin, ὅστις εἶχε λάβῃ τὴν ἐντολήν νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἐν Ἀμερικῇ Πανεπιστήμια, ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως τὴν ἐκθεσὶν του ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ, φέροντι τὴν ἐπιγραφὴν «Τὰ πέραν τοῦ Ἀτλαντικοῦ Πανεπιστήμια» (Les Universités transatlantiques).

Ὁ συγγραφεὺς δὲν ἐξήτασε οὐδ' ἐπισκέφθη πάντα τὰ ἐν Ἀμερικῇ Πανεπιστήμια ἀπὸ τῆς Νέας Ὑόρκης, ὅπου ἀπεβίβάσθη, ἀνῆλθεν εἰς τὴν πρωτεύουσάν τοῦ ἀγγλικοῦ Καναδά, τὴν Κουεβέκην, ἐκεῖθεν δὲ μετέβη εἰς Σικάγον καὶ κατελθὼν μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Μισισσιπί ἐπισκέφθη τὰ τῶν Νοτίων Πολιτειῶν καὶ διὰ τῆς Κολομβίας καὶ τῆς Οὐασινγκτόνος ἐπανῆλθεν εἰς Νέαν Ὑόρκην. Ἐν πάσαις δὲ ταῖς χώραις ταύταις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ ἐν τῷ Καναδῇ παρατήρησεν ὅτι καὶ ἡ ὀργάνωσις τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως καὶ ὁ βίος τῶν σπουδαστῶν εἶνε παντελῶς διάφορα τῶν ἐν Εὐρώπῃ, πλὴν τῆς Ἀγγλίας. Αἱ δύο κυριώταται βάσεις τῆς ὀργάνωσεως τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἀμερικῇ εἶνε ἡ πλήρης ἐλευθερία, ἣτις διαφαίνεται ἐν πᾶσι τοῖς ἀκαδημαϊκοῖς θεσμοῖς καὶ ἡ πρακτικὴ χρησιμότης τῆς διδασκαλίας. Μεγίστη δὲ καταβάλλεται ἐπιμέλεια καὶ περὶ τὴν σωματικὴν ἀγωγὴν τῶν φοιτῶντων. Τὰ πανεπιστήμια τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς κεῖνται τὰ πλεῖστα ἐν τῇ ἐξοχῇ, παρὰ τὰς ὄχθας ποταμοῦ, ἐν τόποις χλοε-ροῖς καὶ συσκίοις. Αἱ δὲ γυμναστικά ἀσκήσεις ἀξιολύονται ἐν αὐτοῖς ἴσως, ἂν μὴ μείζονος τιμῆς, καὶ τὰ γράμματα καὶ αἱ ἐπιστήμαι, πλεότερον δὲ χῶρον κατέχουσι αἱ διὰ τὸ Tennis καὶ τὸ Foot-ball καὶ τὰλλα γυμναστικά παίγνια ὠρισμέναί πλατεῖαι ἢ τὰ ἐργαστήρια τῆς φυσικῆς καὶ τῆς χημείας. Πλὴν δὲ τῶν γυμναστικῶν παιγνίων καὶ τῶν γυμναστικῶν ἀσκήσεων, εἰς τινὰ Πανεπιστήμια, ὡς εἰς τὸ παρὰ τὴν Βοστώνην, εἰσῆχθησαν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἀνθρωπομετρίας Sargent καὶ αἱ θεραπευτικαὶ ἀσκήσεις· ὁ καθηγητὴς οὗτος μετ' ἀκριβεστάτην καταμέτρησιν τοῦ σώματος ἐκάστου τῶν φοιτητῶν ἐπιβάλλει εἰς τοὺς ἔχοντας σωματικὰ ἐλαττώματα συνεχεῖς καὶ μεθοδικὰς ἀσκήσεις τῶν μυῶν πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν σωματικῶν αὐτῶν ἐλαττωμάτων καὶ προσέγγισιν εἰς τὸν κανονικὸν τύπον τοῦ ἀνθρώπου. Εἰσελθὼν εἰς τὸ γυμναστήριον, ἐν ᾧ ὁ καθηγητὴς τῆς ἀνθρωπομετρίας ἀσκεῖ τοὺς φοιτητὰς πρὸς τελειοποίησιν καὶ ἐξωράσιν τῶν σωμάτων των, ὁ κ. Κουβερέν ἐνόμισε πρὸς στιγμὴν ὅτι εὕρισκετο ἐν στάθμῳ ἵπποδρόμου.

Οἱ φοιτηταὶ τῶν Ἀμερικανικῶν πανεπιστημίων, κοινὴν ἔχοντες τὴν δίαιταν, ἀπολαύουσι πληρεστάτης ἐλευθερίας. Ἐν Κανταβρίγια παρὰ τὴν Βοστώνην εἰς αὐτοὺς εἶνε ἀνατεθειμένη ἡ διοίκησις τῶν

εἰς τὴν διαίταν αὐτῶν ἀπορώντων, ἐκλέγουσι δ' οἱ φοιτηταὶ τοὺς μαγεῖρους καὶ τοὺς θεράποντας, καὶ ἀπὸ κοινοῦ καταβάλλουσι τὰς δαπάνας. Ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Ἀμχερστ, εἰς δ' εἶνε εἰσηγμένη ἐπίσης καὶ ἡ ἀνθρωπομετρικὴ γυμναστική, οἱ φοιτηταὶ μετέδουσι καὶ τῆς διοικήσεως τοῦ πανεπιστημίου. Πλὴν τῆς ἀκαδημαϊκῆς συγκλήτου ὑπάρχει καὶ σύγκλητος ἀποτελούμενη ἐκ δέκα φοιτητῶν, ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν συμφοιτητῶν αὐτῶν. «Ἐνώπιον τῶν νεαρῶν τούτων συγκλητικῶν, λέγει ὁ Κουβερτέν, φέρονται πάντα τὰ ζητήματα, τὰναγόμενα εἰς τὴν τάξιν καὶ τὴν εὐπρέπειαν· λύουσι δ' ἐκεῖνοι πάντα κατὰ βούλησιν, ἡ δ' ὑπογραφή τοῦ προέδρου καθίστησι τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν ἐκτελεστὰς καὶ ἀμετακλήτους.»

Ἀναμφισβήτητος καὶ καταφανὴς εἶνε ἡ ῥοπή, ἣν τὰ ἀγγλικά πανεπιστήμια ἔσχον εἰς τὴν ῥύθμισιν τῶν ἀμερικανικῶν. Ὡς ἐν τοῖς ἀγγλικῶς κύριος σκοπὸς τῶν σπουδῶν θεωρεῖται ἡ γνώσις τῆς κοινωνίας, καὶ πληρεστάτη παρέχεται εἰς τοὺς σπουδαστὰς ἐλευθερία, καθόλου δ' ἐπιδιώκεται ἡ σωματικὴ καὶ διανοητικὴ μόρφωσις αὐτῶν, οὕτω καὶ ἐν τοῖς ἀμερικανικοῖς. Προστεθείσθω δ' ὅτι καθὼς τὰ ἀγγλικά οὕτω καὶ τὰ ἀμερικανικά πανεπιστήμια διαθέτουσιν ἀφθόνους πόρους, πλουτισθέντα ἐκ δωρεῶν καὶ κληροδοτημάτων γενναίων εὐεργετῶν. Πάντα σχεδὸν ἰδρῦθησαν ὑπὸ πλουσίων ιδιωτῶν, ὧν φέρουσι τὸ ὄνομα. Εἶνε δ' ἀξία σημειώσεως ἡ τάσις πολλῶν πλουσίων Ἀμερικανῶν, μάλιστα δὲ τῶν ἐκ μικρῶν ἀναδειχθέντων μεγάλων, εἰς τὸ νὰ προστατεύωσι τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας. Ἄνδρες πολλὰκις ἄμειροι παιδεῖας, δι' ἐργασίας ἀκαταπονήτων πλουτήσαντες, ἀμύνουσιν ἀρίστην καὶ ὠφελιμωτάτην χρῆσιν τοῦ πλούτου τῶν. Συνειδότες οὗτοι ὅτι εὐεργετοῦσι μὲν τὴν κοινωνίαν καὶ οἱ ζητοῦντες νὰ ἐπουλώσωσι τὰς πληγὰς αὐτῆς διὰ τῆς πρὸς τοὺς πάσχοντας φιλανθρωπίας, ἀλλὰ πολλῶ μείζονος τιμῆς εἶνε ἄξιοι οἱ συντελοῦντες εἰς τὴν πρόληψιν τῶν κακῶν διὰ τῆς διαδόσεως τῶν φώτων, προτιμῶσι τῆς συστάσεως ἀγαθοεργῶν καταστημάτων τὸν πολλαπλασιασμὸν καὶ τὴν προαγωγὴν ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἰδρυμάτων. Εἰς τούτων, ὁ Λύκ, συνέστησεν ἐπὶ τῶν Βραχῶδων Ὁρέων τὸ τελειότατον τοῦ κόσμου ἀστεροσκοπεῖον· ἄλλος δὲ τις ὄνυματι Κόρνελλ, παντελῶς ἀγράμματος, ὅστις ἀπὸ ἀπλοῦ χειρῶνακτος ἐγένετο ἀμπλουτος, συνέστησε κατὰ τὸ γῆρας τοῦ χάριν τῶν ἀπόρων σπουδαστῶν τὸ ἐν Ἰθάκῃ πανεπιστήμιον, ἐν ᾧ χίλιοι τετρακῆσοι περίπου νέοι ἐκπαιδεύονται σχεδὸν δωρεάν, ὡς οἰκότεροι. Πλεῖστα δ' ἄλλα πανεπιστήμια ἰδρῦθησαν διὰ τῆς γενναιοδωρίας τοιούτων ιδιωτῶν, ὡς τὸ πανεπιστήμιον Χόπκινς ἐν Βαλτιμόρῃ, τὸ πανεπιστήμιον Τούλαν ἐν Νέα Αὐρηλία κλπ.

Ἐννοεῖται ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν πανεπιστημίων τοῦ νέου κόσμου δὲν ἀποτελοῦνται ἐκ τῶν κεκανονισμένων ἐν τοῖς Εὐρωπαϊκοῖς ἀπὸ τῶν μεσαιωνικῶν χρόνων τεσσάρων ἢ πέντε σχολῶν, ἀλλ' ἄλλαι μὲν τῶν σχολῶν τούτων ἐλλείπουσιν ἐν τοῖς ἀμερικανικοῖς, ἄλλαι δὲ παντελῶς ἀνήκουστοι ἐν Εὐρώπῃ λειτουργοῦσι καὶ ἀκμάζουσιν. Ἐν Ἀμερικῇ φιλοσοφικὴν σχολὴν λ. χ. δὲν ἔχουσι πολλὰ ἀμερικανικά

πανεπιστήμια. Τούναντίον δὲ ὁ πρακτικὸς νοῦς τῶν Ἀμερικανῶν ἐπολλαπλασίασε τὸν ἀριθμὸν τῶν σχολῶν, ἀναλόγως τῶν ὁσημέραι αὐξανουσῶν ἀναγκῶν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας. Κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ὁ Βάσιγτων συνέλαβε τὴν ἰδέαν τῆς ἰδρύσεως ἀμερικανικοῦ πανεπιστημίου ἐν τῇ φερωνύμῳ αὐτοῦ πρωτεύουσῃ τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν, ἣτις τότε ἐκαλεῖτο Ὁμόσπονδος πόλις. Κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ Βάσιγτωνος συνιστάτο ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ «Σχολεῖον τῶν πολιτικῶν καὶ διοικητικῶν ἐπιστημῶν», περιλαμβάνον τέσσαρας σχολὰς· τὴν τῆς ἱατρικῆς, τὴν τῆς μεταλλευτικῆς, τὴν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ τὴν τῆς νομικῆς καὶ τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν. Ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Μίτσιγκαν, ὅπερ ἔχει πεντακισχιλίους φοιτητάς, ὑπάρχει καὶ κλινικὴ ὁδοντοϊατρικῆς, ἣν ἐπισκεφθεῖς ὁ κ. Κουβερτέν περιγράφει ὡς ἐξῆς:

«Ἐν εὐρυτάτῃ αἰθούσῃ, λέγει, ἐν ἣ ὑπάρχουσι πενήτηντα περίπου κινήται καὶ διηρθρωμένοι ἔδραι, οἱ μαθητεύοντες ὁδοντοῖατροι ἀσκοῦνται εἰς τὸ ἔργον, ἀποσπῶντες ἀμισθὶ τοὺς ὁδόντας παντὸς βουλομένου· ὁ δὲ καθηγητὴς ἐπιβλέπει· ὅτε μὲν τούτων, ὅτε δ' ἐκείνων, ἄλλους ὁδηγεῖ, ἄλλους συμβουλεύει, ἄλλων λύει τὰς ἀπορίας. Πληροὶ δὲ τὴν αἰθουσαν ὁσμή τις ἰδιάζουσα, ἀποτελούμενη ἐκ τῶν ὁσμῶν παντοδαπῶν φαρμάκων· πάντες οἱ σπουδασταὶ φαίνονται ἀψησχολημένοι, ἐτάζοντες μετὰ σπουδῆς ἀγρίας τὰς σιγῶνας τῶν πελατῶν, ξέροντες, λειαινόντες, πληροῦντες, ἐξορύσσοντες ὁδόντας. Ἐργάζονται δὲ καὶ γυναῖκες ἐν τῇ αἰθούσῃ· διότι δὲν θεωρεῖται βεβαίως ἐπαισιώδης προσὸν τὸ ὅτι θὰ δύνανται ἐν ταῖς οἰκογενεαῖς, παρ' αἷς θὰ ζητήσωσιν ἐν τῷ μέλλοντι νὰ προσληφθῶσιν ὡς παιδαγωγοί, νὰ παρέχωσι τὴν συνδρομὴν τῶν εἰς τοὺς ὁδονταλγοῦντας.»

Ὁμολογουμένως δὲν εἶνε πρᾶγμα σύνηθες ὁδοντοϊατρικὴ κλινικὴ· ἀλλὰ πολλῶ παραδοξότερα εἶνε ὅσα ἀναγινώσκωμεν περὶ ἀκαδημαϊκῆς ἐμπορικῆς σχολῆς· τοιαύτη σχολὴ λειτουργεῖ ἐν τῷ ἐν Ὀτάβα τοῦ Καναδᾶ πανεπιστημίῳ, ὅπερ ἀποτελεῖται ἐκ τεσσάρων σχολῶν· τῆς φιλοσοφικῆς, τῆς τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, τῆς μηχανικῆς καὶ τῆς ἐμπορικῆς. Τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ, ἀρκούντως πρωτότυπον, περιγράφει ὁ κ. Κουβερτέν ἐν τοῖς ἐπομένοις, ἅτινα μεταφράζωμεν ἐπὶ λέξεσι:

«Ἐν τῷ κέντρῳ τῆς αἰθούσης τῆς διδασκαλίας ὑπάρχουσι τὰ θρανία τῶν φοιτητῶν καὶ τοῦ καθηγητοῦ ἡ ἔδρα· περιφράσσεται δ' ἡ αἰθουσα κατὰ τὰς τρεῖς πλευρὰς αὐτῆς ὑπὸ δρυφάκτων, ἐφ' ὧν ἐπίκειται δικτυωτὸν ἐκ σιδηροῦ σύρματος ἔχον κατὰ διαστήματα ἴσα θυρίδας· ὅπισθεν δὲ τοῦ δρυφάκτου εἶνε εὐρὺς διάδρομος, ὅπως δι' αὐτοῦ προσέρχονται εἰς τὰς θυρίδας οἱ ὑποκρινόμενοι τοὺς συναλλασσομένους. Ὑπεράνω ἐκάστης τῶν θυρίδων εἶνε ἀναγεγραμμένη ἀνὰ μία ἐπιγραφή· ἀ σ φ ἄ λ ε ι α ι, π ρ ο ε ξ ο φ λ ῆ σ ε ι ς, τ α μ ε ῖ ο ν, τ α χ υ δ ρ ο μ ε ῖ ο ν καὶ τ η λ ε γ ρ α φ ο ς κ λ π. κ λ π. Ἐκεῖ δ' οἱ μαθηταὶ προσποιοῦνται ὅτι ἐκτελοῦσι παντοίας ἐμπορικὰς ἐργασίας μεγάλας καὶ μικράς, ἀπαρallάκτως ὡς θὰ ἔκαμον ἂν πράγματι ἦσαν οἱ οἱ ὑποκρίνονται πρὸς ὧραν ὅτι εἶνε, ἥτοι μεσῖται, λογισταί, διευθυνταί

ἐμπορικῶν οἰκῶν, τραπεζίται κλπ. Πρὸς εὐκολίαν τῶν ἰδανικῶν συναλλαγῶν των ἔχουσιν ἴδια χαρτονομίσματα 5, 20, 50, καὶ 100 δολλαρίων, φέροντα τὰ σήματα τῆς σχολῆς μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς Τράπεζα τοῦ ἐν Ὀττάβα πανεπιστημίου. Δυσκολωτέρα κἄπως εἶνε ἡ παράστασις τῶν ἐμπορευμάτων ἀλλ' ἐπειδὴ ὅπωςδήποτε ἐν τοῖς γραφείοις τὰ πάντα εἶνε δυνατόν νὰ παρασταθῶσι διὰ χάρτου, τὰ ἐμπορεύματα ἀντικαθιστῶνται διὰ φύλλων χρωματιστῶν χάρτου, ἐφ' ὧν γράφεται ὁ ἀριθμὸς τῶν τόνων πρὸς παράστασιν τῆς ποσότητος ἐκάστου ἐμπορευματος. Ἀρκετὴ δὲ προμήθεια χάρτου ὑπάρχει ἐν ἐρμαρίοις τῆς αἰθούσης μετ' ἐπιγραφῶν δι' ἐπιστολάς, λογαριασμοὺς, ἀποδείξεις κλπ. Ἰδοὺ λοιπὸν, αὐρίον εἶνε ἡ τελευταία τοῦ μηνός· τρεῖς τῶν φοιτητῶν καθήμενοι ἐπὶ ἐνὸς θρανίου ἐργάζονται συντόνως ὅπως παρασκευάσωσιν ὅλην τὴν ἐργασίαν, τὴν ἀπαιτουμένην κατὰ τὴν λήξιν τοῦ μηνός, προσέχοντες μὴ παραλίπωσιν ἢ λησμονήσωσι τίποτε. Καθήμενοι ἐγγύτατα ἀλλήλων τὴν μὲν κεφαλὴν κλίνουν ἐπὶ τῶν φύλλων μεγάλου καταστήχου, σιτηρίζοντες δὲ τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τοῦ θρανίου ἀναδιδῶσι διὰ τῶν δακτύλων τὴν κόμην κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν μαθητῶν ὅλου τοῦ κόσμου, ἥτις ἐμφαίνει μεγίστην ἐντασιν

προσοχῆς καὶ σκέψεως. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἄλλοι προσέρχονται εἰς τὰς θυρίδας, ἀγοράζουσι, πωλοῦσι ζητοῦσι πληροφορίας· ὁ δ' αἰδεσιμώτατος καθηγητῆς (διότι τὸ ἐν Ὀττάβα πανεπιστήμιον εἶνε καθολικόν), ἔχων ἐφημερίδα ἀνὰ χεῖρας, δεικνύει τὰς τιμὰς τοῦ χρηματιστηρίου κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τοιχοκολλᾶται τηλεγράφημα ἀγγέλλον τὸ ναυαγίον πλοίου, ὅπερ ἀληθῶς ἀποπλεύσαν τοῦ λιμένος τοῦ Μοντρεᾶς καὶ ἀληθῶς ναυαγῆσαν, εἶχε κατὰ φαντασίαν φορτωθῇ ὑφ' ἐνὸς τῶν μαθητῶν, ὅστις ἐνεκα τῆς ἀπωλείας τοῦ φορτίου κατεστράφη δῆθεν. Ὁ ἄθλιος δὲν εἶχε συλλογισθῇ ν' ἀσφαλίσῃ τὸ φορτίον. «Ἄς σοῦ γείνη λοιπὸν αὐτὸ μάθημα διὰ νὰ προσέχῃς ἄλλοτε!» στροφείς πρὸς αὐτὸν εἶπεν ὁ καθηγητῆς, ἐν εἶδει παραμυθητικοῦ λόγου.»

Ταῦτα ἀναμφισβητήτως καὶ εὐφύεστατα εἶνε καὶ μεθοδικώτατα, ἀλλ' ὑπὲρ τὸ δέον πρακτικά. Κατὰ τοῦτο δὲ τὰμερικανικὰ πανεπιστήμια δὲν εἶνε βεβαίως ἄξια μιμήσεως. Ὑπάρχουσιν ὅρια τινα, τὰ ὅποια δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπερβῇ ἡ ἀκαδημαϊκὴ διδασκαλία, ἡ πρωτίστως εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἐπιστημῶν ὁφείλουσα ν' ἀπεβλέπῃ, διότι ἄλλως κινδυνεύει ἀποδυναμωμένη νὰ μεταβληθῇ εἰς θεραπαινίδα κερδοσκοπικῶν ἐπιχειρήσεων.

* Π.

Ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἐβδομάδα ταύτην ἐκδοθέντων εἰς ὀγκώδη τόμον «Ποιητικῶν ἔργων» τοῦ Κερκυραίου ποιητοῦ κ. Γ. Μαρκοῦ, ἀποσπῶμεν προχειρῶς τὰ ἑξῆς τρία χαριέστατα ποιήματα, ἐπιφυλασσόμενοι ἐν προσεχί φύλλῳ τῆς «Ἑστίας» νὰ δημοσιεύσωμεν μακρὰν βιβλιογραφίαν περὶ τοῦ βιβλίου τούτου τοῦ περιποιούντος ἀληθῶς τιμὴν εἰς τὴν νεοελληνικὴν ποίησιν.

Σ. τ. Δ.

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΜΟΥ ΔΙΑΝΟΤΡΑΓΟΥΔΑ

Βραδυνὸ τραγοῦδι

Εἶνε κρῖμα ν' ἀντηχήσῃ
Τ' ὄνομά σου 'ς τὸν ἀέρα
Μ' ὅσα ὁ κόσμος ὅλην μέρα
Τοὺς ἀντιλαλοὺς ξυσπᾷ.

Τώρα ἐβράδυνασε κ' ἡ φύση,
'Απὸ ἀγάπην μαγεμένη,
Τοῦτο τὸνομα προσμένει
Μὲ μίαν ἄκρα σιγαλιά.

'Απ' τὰ χεῖλιν μου τὸ κλέφτει
Κάθε ζέφυρος μὲ βία,
Καὶ Μαρία, παντοῦ, Μαρία
Ν' ἀντηχᾷ τριγύρω ἀκοῦς.

Νά! — τ' ἀγροίκησε καὶ πέφτει
'Ολογλήγορα ἐν ἀστέρι,
Δίχως ἄλλο νὰ τὸ φέρῃ
Πάει σὲ κόσμους μακρινούς.

Θυμητικὸ

Τὰ λίγα μαλλιά σου
Ποῦ κλειῶ μὲς τὸ χέρι
Ν' ἀρπάξῃ τ' ἄερί
Τοῦ κάκου ζητᾷ.

Στ' ὠραῖό σου κεφάλι
Τῆς αὔρας τὰ χνότα
'Ας παίξουν ὡς πρῶτα
Μὲ τὰλλα μαλλιά.

'Ετοῦτα θὲ νῦναι
Κρυφῇ μου λατρεία,
Κλεισμένα σὲ μία
Καρδοῦλα χρυσῇ.

Αὐτὴν ὁ πιστός σου
Γιὰ πάντα θὰ βάλῃ
'Απάνου 'ς τὴν ἄλλιν
Ποῦ ἀκέρηα σὲ κλεῖ.

Φωτογραφία

'Οχι· ἀνθρώπινο κοντύλι
Δὲ σὲ ἰσθόρῃς, Θεά!
Πνέουν, ταραζοῦνται τὰ χεῖλιν,
Κυματίζουν τὰ μαλλιά.

Λέει καθένας ὅπου βλέπει
Τέτοιο πλάσμα τοῦ φωτός:
Γιὰ ζωγράφος δὲν τῆς πρέπει
Παρ' ὁ Ἥλιος μοναχός.

Τὸν ἐμάγεψες καὶ τόσῃ
Φλόγα αἰσθάνῃς ἐρωτικῇ
'Οποῦ ἐδῶ νὰ σὲ τυπώσῃ
Μία δὲν ἔκαμε στιγμῇ.

Τὰ ματάκια σου, Θεά μου,
Σὰν τὸν ἥλιο θανμαστά,
'Ομοία εἰκόνα 'ς τὴν καρδιά μου
Ξάφνου ἐχάραξαν καὶ αὐτά.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΥ